

קנה ע"א-ע"ב. האכלת בהמה בשבת

משנתנו מביאה בתחילתה שלוש אופנים של האכלת בהמה, שניים מותרים: פתיחת אגודת "פקיעין" ופיזור "כיפין" (כדי שלבהמה יהיה נוח לאכול, וריחם יעלה באפה לעוררה לאוכלם. רש"י), ושלישי אסור: פיזור "זירין". בגמרא נחלקו האמוראים מהו משמעות המושגים, ואופן שבו התירה ואסרה המשנה. דעתם של האמוראים הוסברה ע"י אמוראים אחרים, לפרש יסוד מחלוקתם, האם עבור צער הבהמה בשבת: מותר להכין אוכל, ומותר לטרוח באוכל הקיים להשביחו. הגמרא תביא לכל דיעה שתי קושיות ושני תירוצים.

	רב הונא	רב יהודה
פירוש מושגי המשנה	פקיעין = כיפין - אגודת קש (פקיעין זו אגודות עם שני קשרים, וכיפין אגודה עם שלושה קשרים). כיפין - זרדי עץ ארז.	פקיעין = זירין - אגודת קש (פקיעין זו אגודות עם שני קשרים, וזירין אגודה עם שלושה קשרים). כיפין - זרדי עץ ארז.
משמעות דיני המשנה	מותר לפתוח ולפזר אגודת קש, אפילו באגודה עם שלושה קשרים (ויש בכך טירחא יתירה). אסור לפתוח ולפזר אגודת זרדי ארז (שרוב בני אדם משתמשים בהם להסקה).	מותר לפתוח אגודת קש (מפני צער הבהמה מתירים טירחא בהפיכת האגודה לאוכל, אפילו באגודה בעלת שלושה קשרים), אבל אסור לפזר (שיש בדבר טירחא יתירה לעורר את הבהמה). מותר לפתוח ולפזר אגודת זרדי ארז (שבלא הפיזור הבהמה לא אוכלת)
יסוד דין המשנה	רב חסדא: טורחים באוכל להשביחו (מכיוון שבעיקרו הוא אוכל. מוכח מאגודת קש בעלת 3 קשרים). אין מכינים אוכל (משום הולדת אוכל בשבת. כמוכח מזרדי ארז).	רבא: אין טורחים באוכל להשביחו (מוכח מאגודת קש שאסרו לפזר). מכינים אוכל (כמוכח בהיתר פתיחת ופיזור זרדי ארז).
קושיה ראשונה	משנתנו "אין מרסקין את השחת ואת החרובין" - חרובים רכים וראויים לאכילה כפי שהם, דומים לשחת רכה. משמע לא טורחים להשביח אוכל בשבת, לכן אסור לרסק חרובים לבהמה, שכבר ראויים הם לאכילה בלא כך?	משנה (קנו ע"ב) "מחתכין את הדלועים לפני הבהמה, ואת הנבלה לפני הכלבים" - דלועים רכים וראויים לאכילה כפי שהם, דומים לנבילה שבשרה רך. משמע שטורחים להשביח אוכל בשבת, ולכן התירה המשנה לחתוך את הדלועים, אע"פ שהם ראויים לאכילה כמות שהן?
תירוץ ראשון	כוונת המשנה: חרובים קשים ולא ראויים לאכילה ללא ריסוק, דומים לשחת יבשה וקשה (עסקינן בחמורים צעירים, שאפילו שחת כזו לא ראוייה להם לאכילה בלא ריסוק מוקדם).	כוונת המשנה: נבלה קשה (מותר לחתוך את הנבילה מפני שעסקינן בנבילת פילים שקשה לכלבים ללעיסה, או בגורי כלבים שכל נבילה קשה להן ללעיסה), דומה לדלעת שהינה קשה. וכוונת המשנה להתיר הכנת אוכלים לפני הבהמות.
קושיה שנייה	משנתנו "רבי יהודה מתיר בחרובין לדקה" - משמע שאסור לרסק חרובין לבהמה גסה. אם ניקח את יסודותיו של רב הונא ונסביר על פיהם את המח' במשנה: ת"ק סובר חרובין לא ראויים לאכילה - לכן אסור להכין אותם בשבת, ורבי יהודה חולק וסובר שחרובין ראויים לאכילה - לכן מותר להכין אותם בשבת. מדוע חילק ואסר גסה - הרי כ"ש לגסה החרובין הינם אוכל ומותר להשביחם?	"תני רב חנן מנהדרעא: חותכים תבן ושחת ומערבבים את שני המינים יחדיו" - משמע שטורחים באוכל להשביחו, שהתבן והשחת ראויים לאכילה כפי שהם?
תירוץ שני	רבי יהודה סבר "דקה" - הכוונה לבהמה גסה, שלועסת (מִדְקָת) היטב את האוכל. דחיית התירוץ: הרי נאמר בדעת ת"ק "בין דקה ובין גסה" מובן שהכוונה "דקה" לבהמה דקה (ובדין זה חלק רבי יהודה בדקה להתיר)? מסקנה: קשיא.	עסקינן בתבן סרוח קצת (תבן סרוח כולו משמש לטיט והינו מוקצה), שלא ראוי לאכילת בהמה, ושחת שהוגשה לפני חמורים צעירים שאינם יכולים לאוכלה כפי שהיא, ורק בעירבוב והחיתוך של השחת והתבן יוצרת תערובת שראויה לאכילה (החמורים לא אוכלים את התבן, לכן מערבבים אותו עם השחת, ובכך הם אוכלים תבן אגב השחת החתוכה. ובמעשה זה תיקנו אוכל בשבת עבור הבהמה).